

Zahradnická
fakulta

29. 8. 2016, České Budějovice

Ing. Markéta Flekalová, Ph.D.

Rozptýlená zeleň v krajině

Seminář „Tvorba kvalitní zeleně v sídle
a v krajině – závazek pro příští generace“

Mendelova
univerzita
v Brně

Obsah příspěvku

- Co je rozptýlená zeleň
- Významy rozptýlené zeleně v krajině
- Specificky kulturně historický význam
- Komponované krajiny
- Možnosti ochrany a rozvoje rozptýlené zeleně v krajině - Územní studie krajiny

Co je rozptýlená zeleň

- termín používaný v územním a krajinném plánování a odborné literatuře zabývající se tvorbou a ochranou krajiny, životním prostředím apod.
- Nazývají se tak **jednotlivé dřeviny nebo jejich porosty (do 3 ha) rostoucí ve volné krajině rozptýleně**, a to jak na zemědělské, tak i nezemědělské půdě, které přitom nejsou v katastru nemovitostí zapsány jako les ani zemědělská kultura, mají různý původ, půdorysnou dispozici, prostorovou podobu, druhovou skladbu apod.
- KOLAŘÍK a kol. (2003)

Co je rozptýlená zeleň

- mimolesní, roztroušená, rozvinutá, mozaikovitá či vysoká zeleň
- **Dřevina rostoucí mimo les:** „*strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond*“
- **Vegetační prvek,** dřevinný vegetační prvek (solitera, skupina, porost)

Okolí Mrákotína (u Telče) – mozaika drobných lesíků, luk a rozptýlené zeleně se uchovala díky málo úrodné krajině, kde občas vystupuje na povrch až žulové podloží. Zdroj: Krajina v ČR.

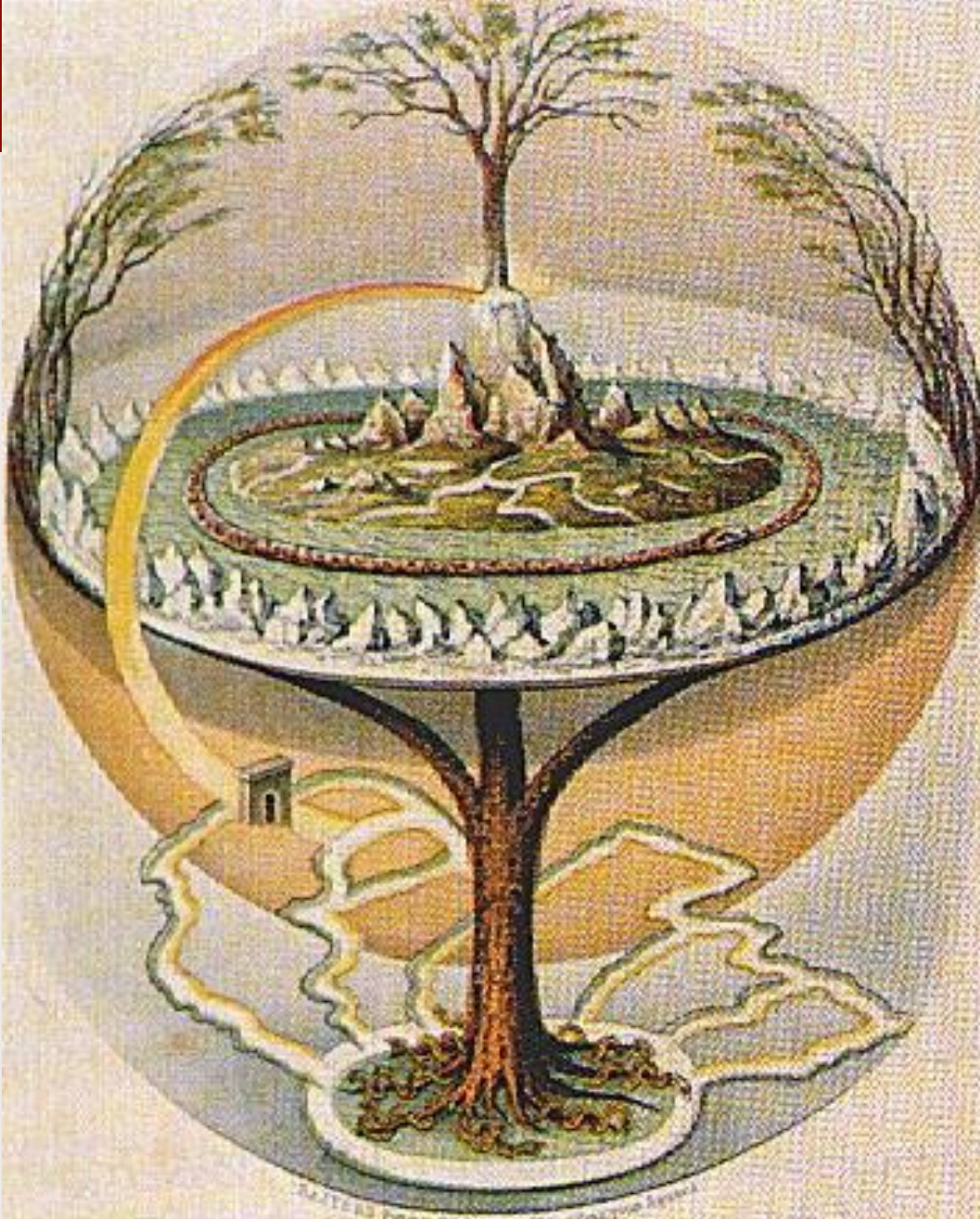
Motivace pro ochranu a rozvoj RZ

- Člověk má k zelené vegetaci specifický vztah – téměř vždy ji v krajině vnímá kladně
- Eibl-Eibesfeldt – teorie biofilie (obliba zelených rostlin)
- Orians – teorie savany

Symbolický význam zeleně - stromu

- Strom je jeden z nejvýraznějších **archetypálních symbolů** v řadě lidských kultur
- Symbolizuje život, sjednocení podsvětí, země a nebe, sídlo božské energie
- Stromy a posvátné háje byly chápány jako místa, kde se bohové zjevují
- Háje a lesy jsou uctívány jak v antice, tak u Keltů, Germánů i Slovanů, kde narušení posvátného háje je trestáno i smrtí, i když vlastně nešlo o uctívání stromu jako takového, ale v přeneseném smyslu, jako sídla bohů. Uctívání stromů je známé také z Asie.

Yggdrasil

Motiv přerodu člověka ve strom

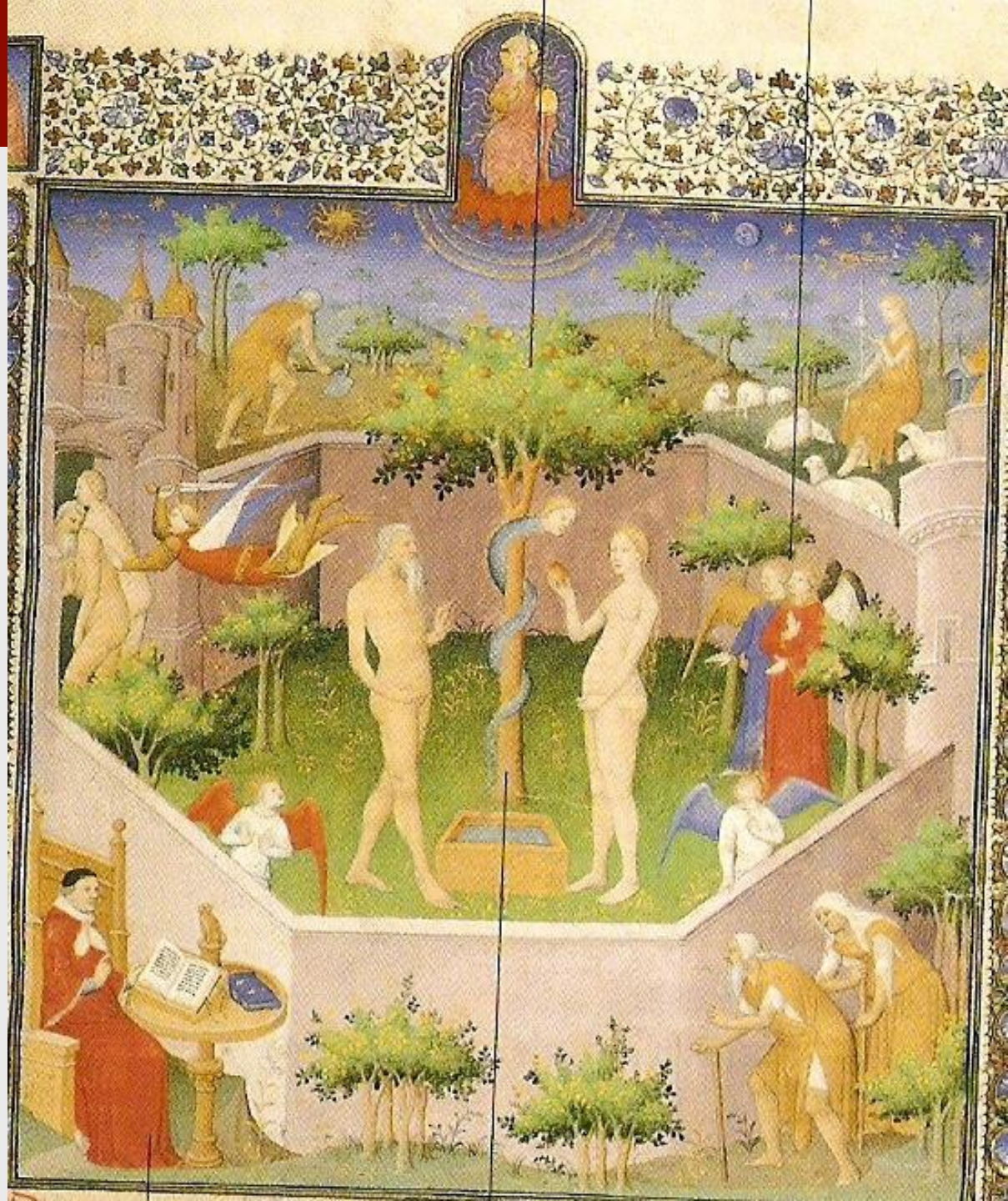
Apollon a Dafné,
Jean-Baptista van Loo

Zjevení Boží Mojžíšovi v
hořícím keři.
(Dieric Bouts the Elder
Moses and the Burning Bush,
with Moses Removing His
Shoes)

Rajská zahrada (cca 1415)

Formy rozptýlené zeleně

- Dle tvaru: bodové, liniové, plošné
- Podle umístění v terénu: porosty doprovodné, samostatné (vzniklé nezávisle na půdním fondu), zemědělské, nezemědělské.
- Podle druhového složení: porosty okrasné (neovocné), ovocné a kombinované
- Podle původu: spontánní (vzniklé přirozenou cestou), založené (umělé, vysazené) a kombinované.
- Příklady: remízky, háje, opuštěné sady, doprovod komunikací, vodních toků, meze, větrolamy...

Význam RZ v krajině

- Rozptýlená zeleň v krajině tvoří **multifunkční systém**
- Funkce se navzájem překrývají, doplňují a současně vytvářejí hierarchickou nadřazenost.
- Priorita jedné funkce nad druhou pak souvisí se společenskými požadavky, které jsou kladeny na krajinu.

Funkce rozptýlené zeleně

- **produkční (hospodářské)** - produkce dřevní hmoty, ovocných plodů, využití některých plodů, květů, listů pro farmaceutický průmysl či medonosnost
- **ochranné** - půdoochranné, vodoochranné
- **mikroklimatické** - snížení výparu z půdy, zvýšení kondenzace vodních par, zmírnění teplotních extrémů, snížení rychlosti proudění vzduchu, prachový filtr, poskytování stínu
- **izolační** - ochrana okolí před nepříznivými účinky výfukových plynů, prachu, zápachu, hluku, optická bariéra
- **biologické/ekologické** - poskytnutí úkrytu a potravy pro faunu, vytvoření biologických koridorů, zajištění genofondu původních dřevin, zabezpečení ochranných pásem, zachování biodiverzity
- **rekreační** – prostředí příznivě působící na člověka klidem, mikroklimatem, vzhledem apod.
- **krajinotvorné (estetické)** - zeleň jako prvek kompozice krajinného obrazu
- **organizační a orientační** - označení hranic a významných bodů v krajině
- **náboženské, symbolické, rituální** - doprovod drobných sakrálních staveb v krajině, dotváření meditačních prostorů, výsadba jako připomínka nějaké události
- **prostředek stmelující komunitu** – společné výsadby
- **paměť krajiny** - památné stromy

Specifika naší krajiny v souvislosti s rozptýlenou zelení

- tradiční půvab české a moravské krajiny spočíval v podrobnosti krajinných struktur, kde se na vytváření krajiny s **měřítkem blízkým člověku** podílela spolu s celkovou uměřenou maticí krajiny zejména rozptýlená zeleň.

Hazmburk (České Středohoří). Foto: M. Flekalová

Osvícenství – výsadba alejí

- 1752 - Marie Terezie - nařízení sázet stromy podél všech nových silnic, a to z důvodů hospodářských (stín, snížení prašnosti), estetických (směřování na sídlo), orientačních (v mlze) a bezpečnostních (ochrana proti sněhu)
- Josef II. - povinnost sázet stromy u škol a vyučovat ovocnictví, a povinnost snoubenců vysadit před svatbou dva ovocné stromy

Čtyřřadá jírovcová alej ve Svatém Mikuláši u Kutné Hory. Foto: M. Flekalová

Aleje v současnosti

- policejní statistika z roku 2007, kdy z celkového počtu 1123 úmrtí způsobených dopravní nehodou bylo 199 (17,7%) zapříčiněno srážkou se stromem
- tato statistika už nezmiňuje další okolnosti, které mohly k nehodě vést, jako telefonování při jízdě, rychlá jízda v zatáčce, ladění rádia, což odhalila Česká inspekce životního prostředí na Vysočině
- význam vegetačního doprovodu cest: snižování únavy uživatelů cesty, optické vedení trasy, ochrana proti oslnění, větru a sněhu, ochrana proti vodní a větrné erozi svahů, zlepšení hygienických a biologických poměrů v okolí komunikace, redukce hluku, prašnosti a exhalátů, začlenění cesty do krajiny

Ovocné stromy

- Specifická složka rozptýlené vegetace - dodnes vytváří jedinečný charakter naší kulturní krajiny.
- Do poloviny 20. století byly ovocné stromy nejpočetnější výsadbou na našem venkově.
- Typickým znakem byla převaha alejových výsadeb a malých ovocných sadů, případně kombinací polních plodin a ovocných stromů na tzv. záhumencích (sadopolní krajina).

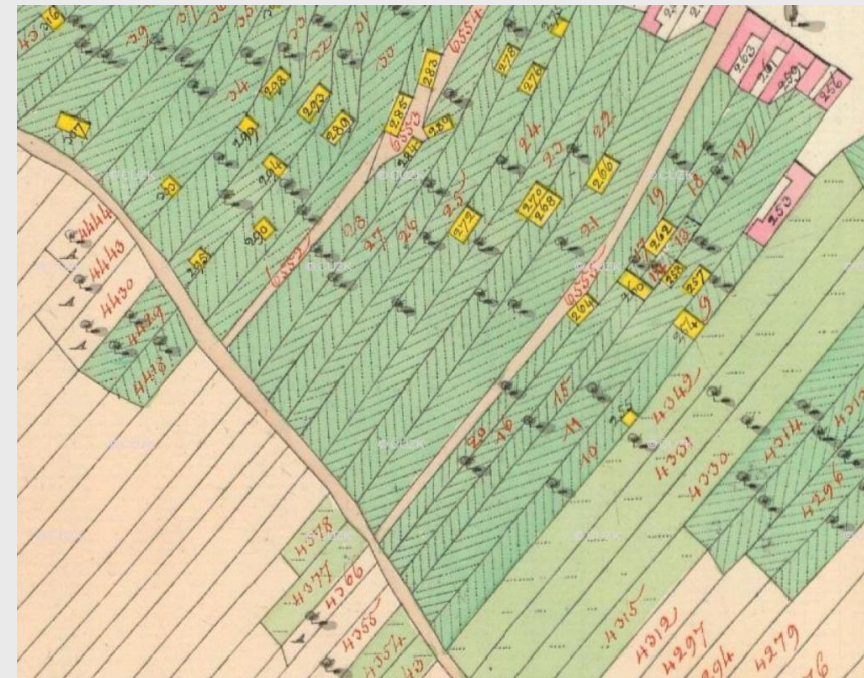

Pohled na jih přes Zadřínové u Halenkovic (Zlínsko). Eva Žallmannová

Historické formy ovocných výsadeb

Nový kalendář hospodářský, 1844:

- obecní pastviska
- ovocné stromy na záhumení
- návěsní prostory
- aleje okolo cest
- polní meze
- lesní sady
- luční a polní sady

Čechy, 1846: 2410 km ovocných alejí, 76 000 ha ovocných sadů (polních, lučních, na pastviskách, vinicích a v zahradách)

k.ú. Hustopeče u Brna, foto M. Flekalová

Záhumenky – sadopolní krajina

Milion ovocných stromů do krajiny

Mgr. Vít Hrdoušek
MAS Strážnicko, projektový
manažer

hrdousek.v@straznicko.cz

www.straznicko.cz

Od poloviny září na:

- www.milionstromu.cz

Příručka pro výsadby ovocných dřevin do krajiny
Čech, Moravy a Slezska

Mgr. et Mgr. Vít Hrdoušek,
Prof. Boris Krška,
Mgr. Petr Kulíšek,
Mgr. Radim Lokoč, Ph.D.

Příručka vznikla na podkladě standardů AOPK ČR především pro potřeby
Místních akčních skupin ČR

Příručka vznikla díky finanční podpoře
Jihomoravského kraje a Královéhradeckého kraje

„Ovocní stromové, mimo ovoce také ten veliký užitek působí, že činí krajiny úrodnější a zdravější... Poskytují rozličné druhy krásného dříví... stro-
mořadí chrání pole také před přílišnými vysušujícími větry a z luk prospěš-
nou úrodě stinnou pokrývkou.“

Pěstování a ošetřování ovocného stromoví odjímá příležitost k zahálce a vyplývajícím z ní nepravostem, ožralství, chlípnosti, krádeže... To jest v jiném ohledu také znamenitý prostředek k ušlechťení a zdokonalení lidského ducha a srdce.“

František Pixa, 1848

Vydalo: MAS Strážnicko, z.s. v červnu 2016 spolu s Petr Brázda - vydavatelství

Redakční kolektiv: Mgr. et Mgr. Vít Hrdoušek, Prof. Boris Krška, Mgr. Petr Kulíšek, Mgr. Radim Lokoč, Ph.D.

Recenzenti: Prof. Vojtěch Řezníček, doc. Dr. Ing. Petr Salaš, Ing. Aleš Matějčíček,

Poděkování za spolupráci a podporu: Ing. Stanislav Boček, Ing. Kateřina Buriánová, Mgr. Barbora Duží, Ph.D., Ing. Jiří Hladík, ing. Bruno Jakubec, Ing. Jíří Kaplan, Ing. Martin Lípa, Dr. Ing. Petr Marada, Ph.D., Ing. Aleš Matějčíček, Ph.D., Ing. František Paprštejn, CSc., Ing. Martina Petrová, Ing. Martin Posolda, Ing. arch Martin Stránský, ing. Andrea Uherková.

Fotografie: autoři uvedeni u fotografií, ostatní: Mgr. Vít Hrdoušek a archiv redakce

Korektury: Mgr. Kateřina Bačíková, ing. Kateřina Buriánová

Grafické zpracování a tisk: Tiskárna Brázda

1	CÍLE PŘÍRUČKY	5
2	HISTORIE A VÝZNAM PĚSTOVÁNÍ A UŽITÍ OVOCE	7
2.1	Historie ovocnářství u nás	7
2.2	Význam ovoce pro zdraví	
2.3	Význam pěstování starých odrůd ovoce	10
3	Ovocné výsadby v krajině, jejich podmínky a sortiment	14
3.1	Typy ovocných výsadeb v krajině	14
3.2	Podmínky a omezení pro výsadby ovocných stromů v územně plánovací dokumentaci, v komplexních pozemkových úpravách a podle zemědělských standardů	17
3.3	Podmínky výsadeb dle standardů AOPK ČR	20
3.4	Sortiment tradiční, krajové a místní odrůdy ovoce	26
4	Vlastní výsadba a údržba vysazených stromů dle standardů AOPK ČR	32
4.1	Prostorové poměry pro výsadbu na stanovišti	32
4.2	Úprava pozemku	33
4.3	Období výsadby	34
4.4	Výsadba stromu	34
4.5	Povýsadbová péče	36
5	Finanční náklady výsadeb	42
5.1	Příklady výsadeb s finanční tabulkou	42
5.2	Ceník nákladů na výsadby ovocných dřevin MŽP	44
5.3.	Dotační programy na projekty funkčních výsadeb v krajině	46
6	Příklady dobré praxe	48
7	Použitá literatura a internetové zdroje	59

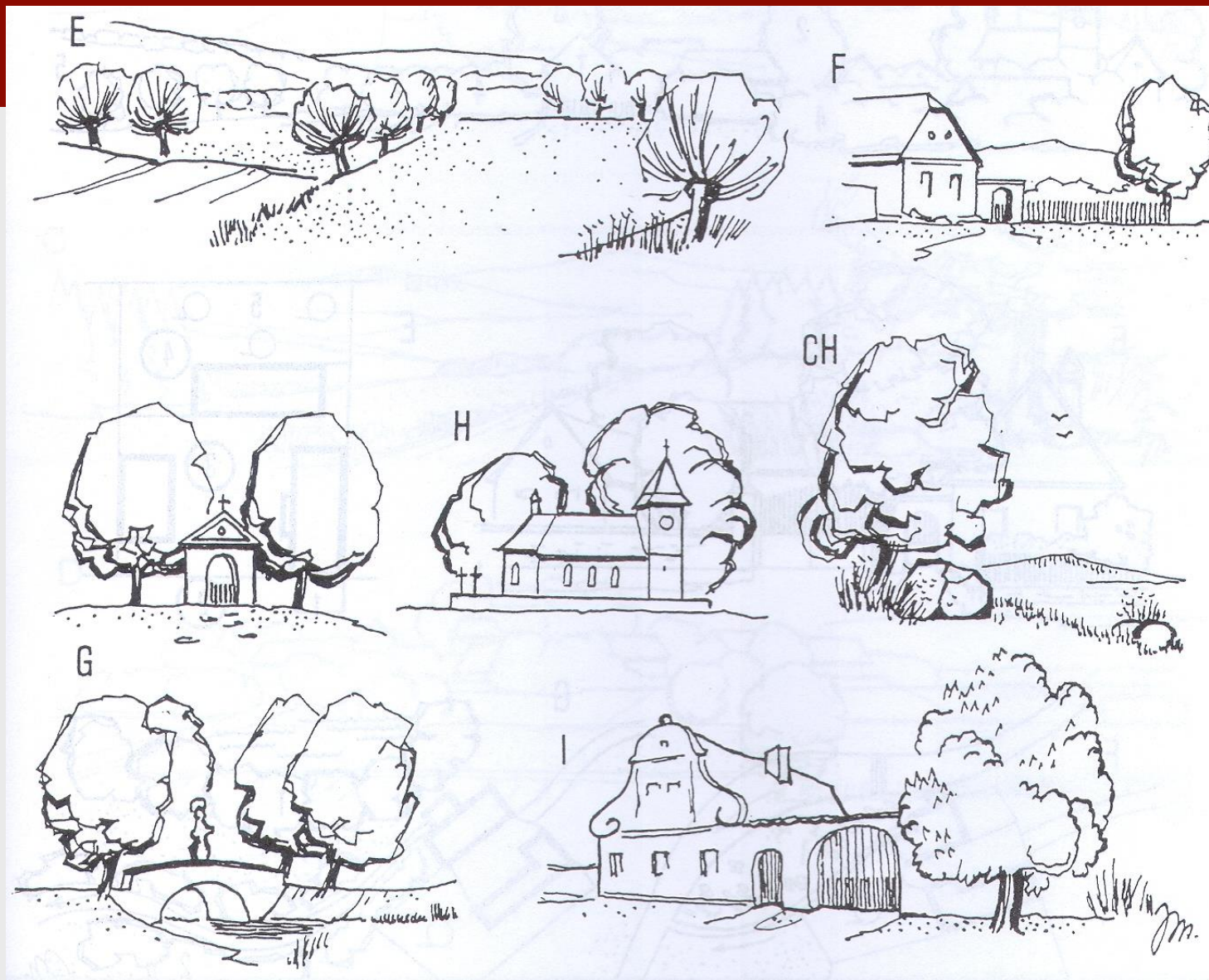

Vesnická zeleň – tradované zvyklosti

širokokorunné stromy jako ochrana před šířením požáru, pyramidální topoly ve funkci dobových bleskosvodů, stromy na návětrné straně stavení jako ochrana před prouděním vzduchu, širokokorunné stromy jako letní přístřešky (nádvoří, kovárny, hospody) - Mareček, 2005

hraniční stromy v loukách – na hlavy seřezávané vrby, hraniční stromy zvýrazňující oplocení nebo polohu tzv. mezníků v polích, souměrná kompozice v sestavě s kapličkou či mostem, zdůraznění kostela vysokými stromy, označování památných míst stromy, vyvážení stavby doprovodnou zelení - Mareček, 2005

RZ jako historická krajinná struktura

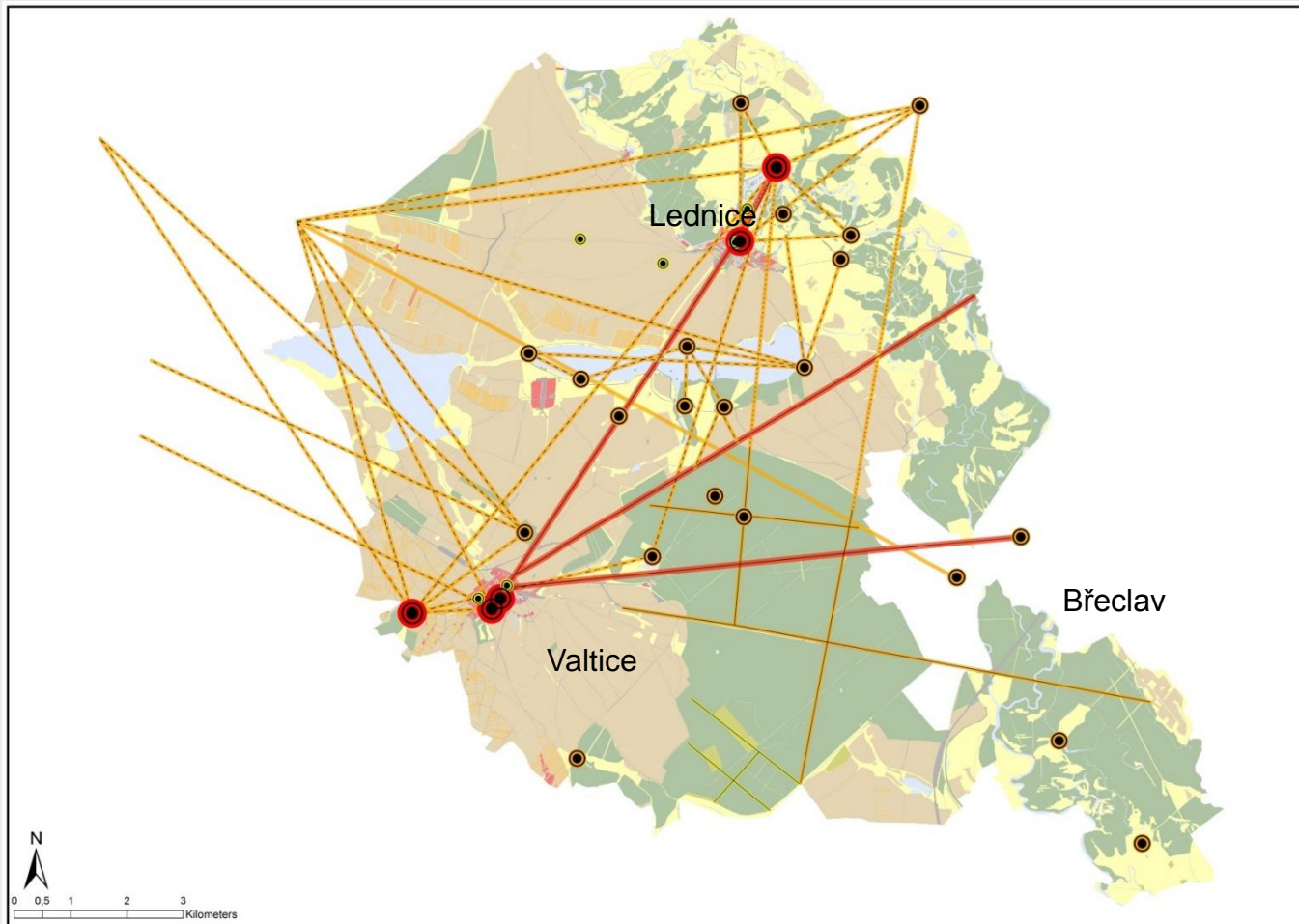
Květnov (okr. Chomutov) – kolonizační vesnice s radiálně uspořádanou plužinou leží na úbočí Krušných Hor.
Zdroj: Krajina v ČR.

RZ jako součást komponované krajiny

- **Komponovaná krajina – dle UNESCO: krajina navržená a vytvořená záměrně člověkem**
- kompoziční záměr organizující prostorové vztahy mnohdy nadřazený hospodářskému využití území
- odráží nejen dobová estetická kritéria, ale také kulturně-společenské prostředí a duchovní (náboženskou) kulturu
- zahrady, parky a rozsáhlé krajinné kompozice často propojené se zámeckými či církevními a dalšími stavbami a soubory s estetickým záměrem

Lednicko – Valtický areál – příklad komponované krajiny

Základní kompoziční schéma Lednicko – Valtického areálu. Autor: Ing. Lenka Trpáková

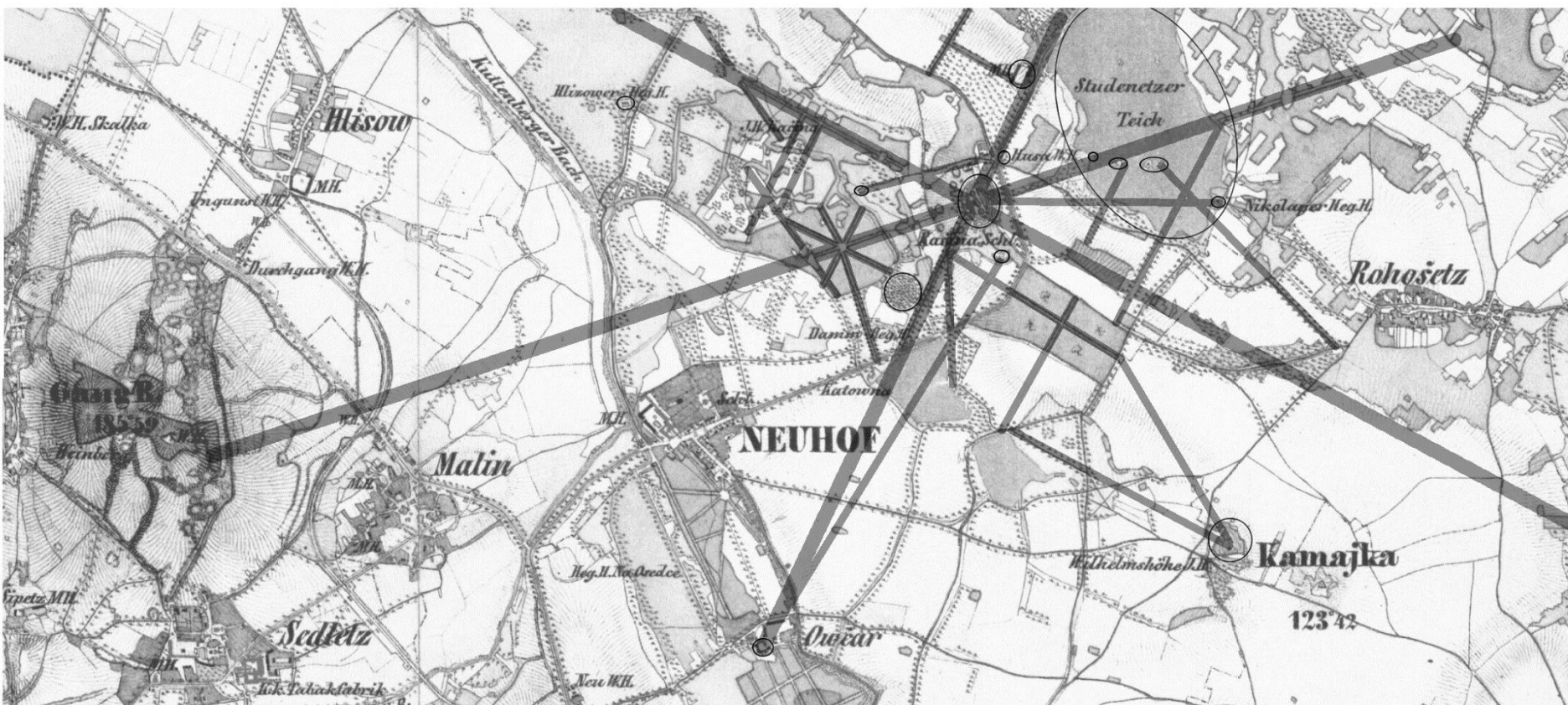
LVA - Hlavní kompoziční osa od Valtic k Lednici. Foto M. Flekalová.

Komponované krajiny v ČR

- ČR bohatá na krajinné kompozice
- Známé jsou především barokní krajinné kompozice (např. Jičínsko), ale mnohé lze řadit jak do dřívějších, tak i pozdějších období
- Komponované krajiny (např. Lednicko-valtický areál, Novohradsko, Žehušicko, Římovsko a další) jsou v České republice nejčastějším příkladem krajin chráněných zákonem o státní památkové péči v rámci institutu (krajinných) památkových zón (20/1987 Sb.).

Komponované krajiny a RZ

Kompoziční bod/plocha

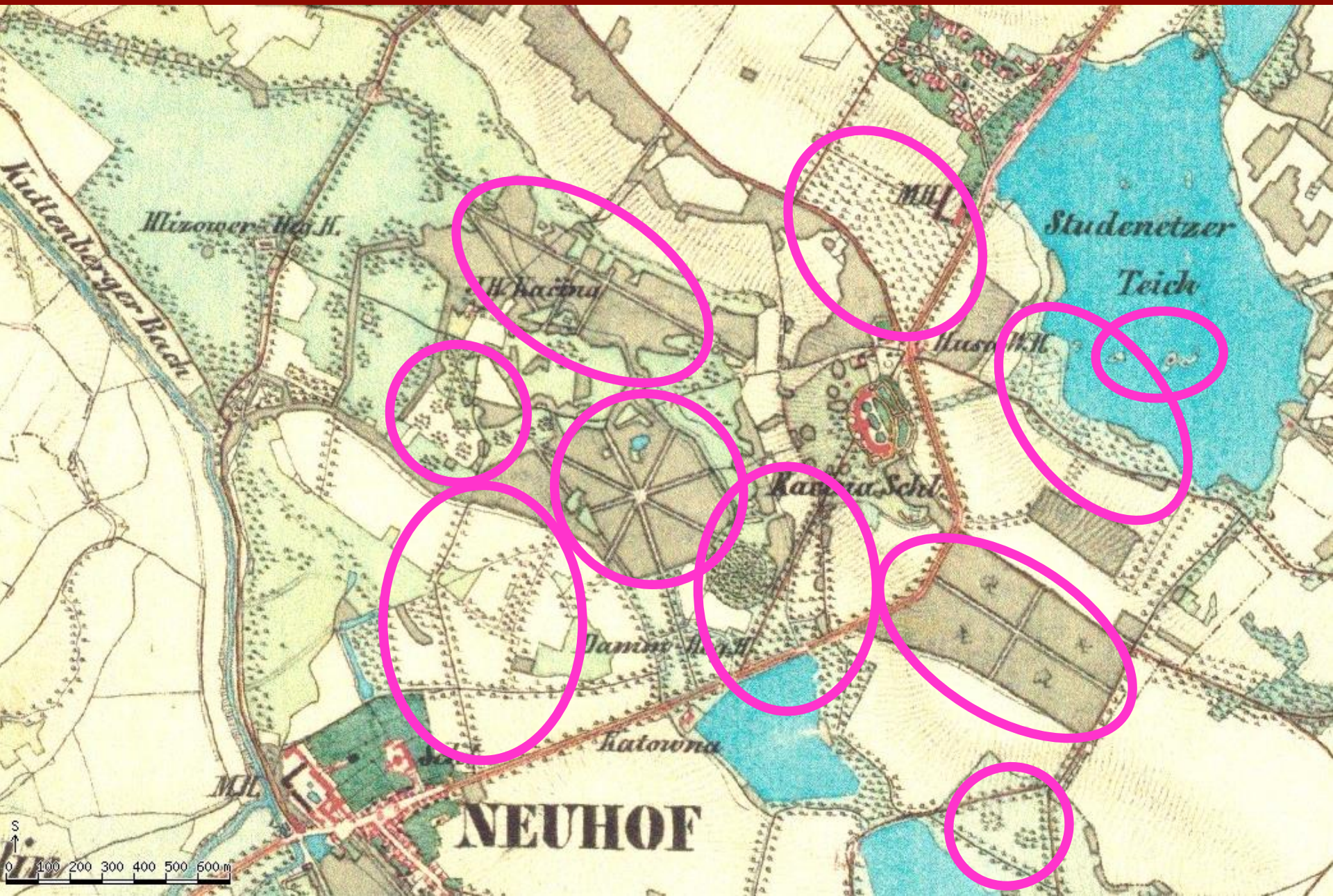
Kompoziční linie hlavní

Kompoziční linie vedlejší

Základní kompoziční schéma komponované krajiny Nové Dvory – Kačina u Kutné Hory.
 Autor: M. Flekalová, na podkladu mapy Stabílního katastru.

y

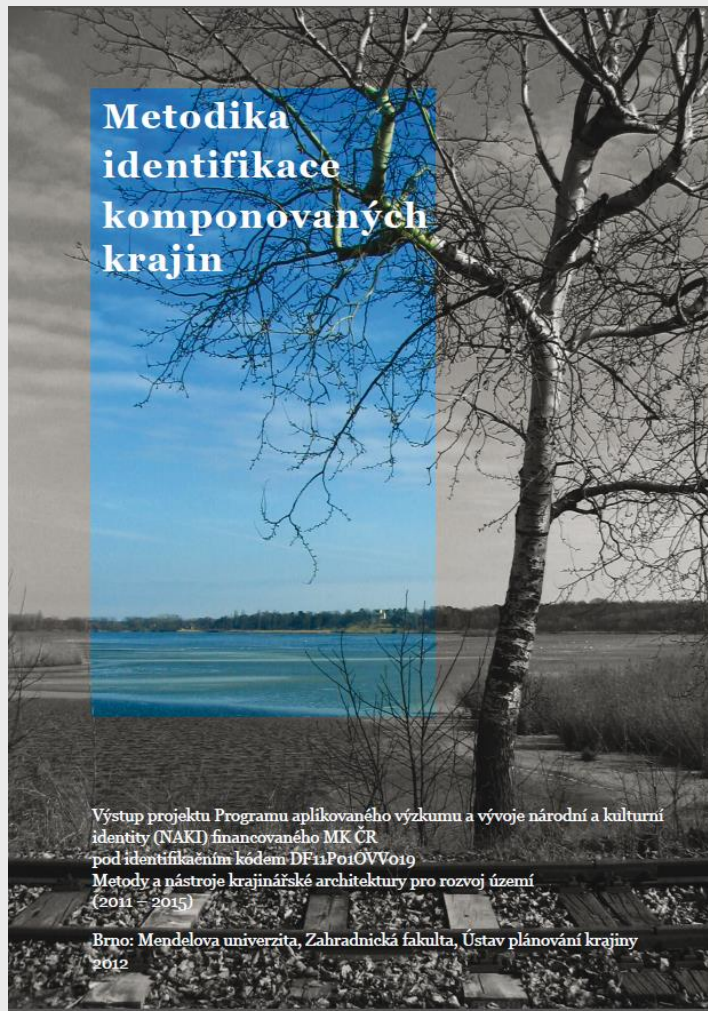
Proměny čtyřřadé lipové aleje Nové Dvory – Kačina. Zákres: Plán krajinných úprav, nedatováno (cca 1793-96), ústav teorie a dějin umění ČSAV; foto M. Flekalová.

Význam RZ jako součásti komponovaných krajiny

- Dochované stopy kompozice - hodnoty z kulturního, historického a urbanistického hlediska a jako takové by měly být chráněny (zákon 183/2006 Sb. O územním plánování a stavebním řádu)
- jejich popis a mapové zobrazení by mělo být součástí územně analytických podkladů (vyhláška 500/2006 Sb.).
- V krajině by měly být chráněny, obnovovány a respektovány např. při územním plánování nebo pozemkových úpravách
- Neznalostí kompozičních principů však může docházet k postupnému zániku hodnot, které se v naší krajině udržely staletí. Proto je zásadní včasná identifikace komponované krajiny a hlavních prvků a principů kompozice, aby při dalším rozvoji území nedošlo k jejich narušení.

Metodika identifikace komponovaných krajin

Územní studie krajiny

- odborný komplexní dokument umožňující koncepční víceoborový přístup k řešení krajiny zejména v nezastavěném území s využitím koordinační úlohy územního plánování.
- základní podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině bez ohledu na to, který orgán je k rozhodování příslušný.
- Podklad pro KUK a RP

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Ministerstvo životního prostředí

ZADÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY pro správní obvod obce s rozšířenou působností

Metodický pokyn

Ministerstva pro místní rozvoj ČR
a
Ministerstva životního prostředí ČR

www.mmr.cz

www.mzp.cz

Územní studie krajiny – rozbor struktur, vazeb a hodnot v území

- Popis a vymezení základních struktur krajiny (primární, sekundární a terciární struktura)
- Analýza vazeb sídel a krajiny (např. kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny, schopnost krajiny zabezpečovat krátkodobou rekreaci, poměr mezi rozvojovými potřebami sídla a možnostmi jejich naplnění v krajině, vazba přírodních složek)
- **Hodnoty území** (přírodní hodnoty, historické a kulturní hodnoty, estetické hodnoty), zpravidla vč. jevů, jež budou v souhrnném vyhodnocení doporučeny k doplnění do ÚAP (např. významné krajinné dominanty, krajinné horizonty, kompoziční osy v krajině, kulturně-historické hodnoty krajiny)

Územní studie krajiny – další rozbor

- Rozbor a rámcové vymezení krajinných potenciálů (biotický, kulturní, produkční...)
- Rozbor využívání volné krajiny člověkem a vyhodnocení jeho požadavků a potřeb (zemědělství, lesnictví, rekreace...)
- Rozbor požadavků na změny v území
- Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území (eroze, zátěže, narušení vodního režimu...)

Územní studie krajiny - návrh

- Stanovení cílové vize krajiny
- Členění území na krajinné okrsky
- **Ochrana a rozvoj hodnot krajiny** a využití krajinných potenciálů
- Řešení požadavků a potřeb člověka v krajině (optimalizace hospodaření, rozvoj rekreace...)
- Řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině (revitalizace, protierozní ochrana, ÚSES...)

Územní studie krajiny

- pořizuje úřad územního plánování pro celý správní obvod obce s rozšířenou působností
- řeší krajinu podrobně ve všech souvislostech, a to i ve vazbě na zelenou infrastrukturu, protipovodňovou ochranu, Adaptační strategii EU a Evropskou úmluvu o krajině
- Zpracování ÚSK je podporována prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu 2014 - 2020 (IROP) v rámci specifického cíle 3.3 „**Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje**“.

<http://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Stanoviska-a-metodiky/Stanoviska-odboru-uzemniho-planovani-MMR/3-Uzemne-planovaci-podklady-a-jejich-aktualizace/Methodicky-pokyn-Zadani-uzemni-studie-krajiny-pro-spravni-obvod-obce-s>

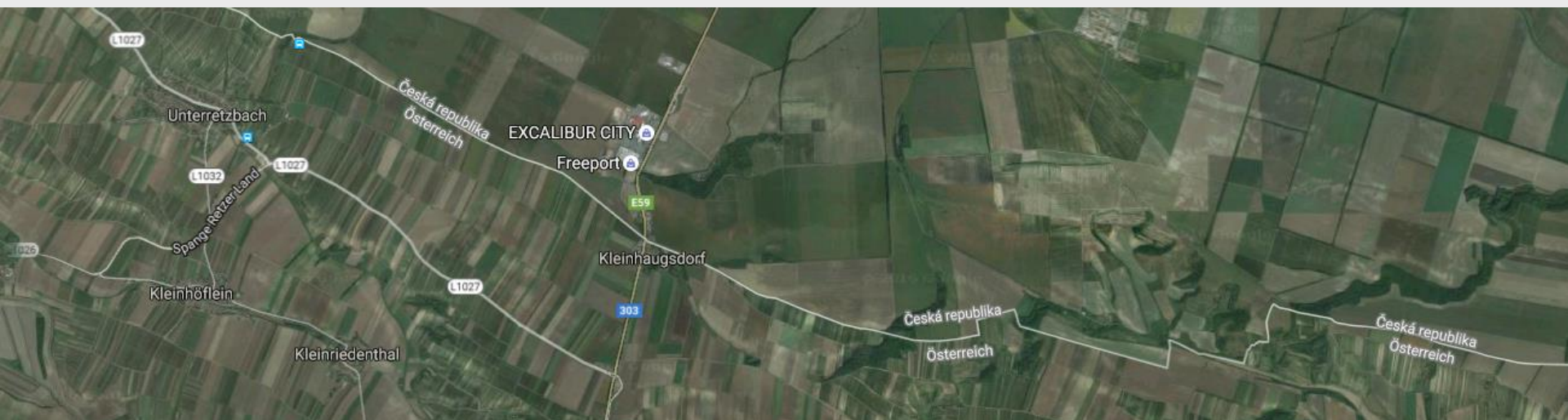
http://www.mzp.cz/cz/zadani_uzemni_studei_krajiny_2016

IROP Výzva č. 45 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje – integrované projekty CLLD

- **Příjem žádostí:** Žádosti o dotaci lze podávat od 26. 8. 2016 do 31. 10. 2022.
- **Příjemci podpory:** Obce s rozšířenou působností.
- **Typy podporovaných projektů:** Územní plány, regulační plány, **územní studie** (na řešení infrastruktury a **na řešení krajiny**)
- **Forma a výše podpory:** Míra podpory činí 95 % celkových způsobilých nákladů. Minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů není stanovena.
- **Specifika a omezení:** Realizace projektu musí být ukončena nejpozději 30. 6. 2023. V jedné žádosti o podporu nelze kombinovat aktivity „ÚZEMNÍ PLÁNY“, „REGULAČNÍ PLÁNY“ a „ÚZEMNÍ STUDIE“ z důvodu využívání odlišných hodnoticích kritérií. Jeden žadatel může předložit více žádostí o podporu.

Výchozí stav naší krajiny do 21. st

- v roce 1948 činila prům. výměra jedné parcely 7 arů u drobných hospodářství a 23 arů v celkovém průměru
- v roce 1980 byla průměrná velikost pozemku 10-15 ha, výjimkou nebyly souvislé bloky o velikosti 200 ha
- v roce 1948 bylo u nás 1 507 000 zemědělských podniků o průměrné velikosti 5-10 ha
- v roce 1986 již jen 1 644 JZD o průměrné velikosti 2 584 ha a 255 státních statků o průměrné výměře 5 925 ha

Výchozí stav naší krajiny do 21. st

- mezi lety 1950-85 bylo v zemědělské krajině odstraněno 3 600 ha rozptýlené zeleně, 4 000 km liniové zeleně na ploše 1 400 ha a nejméně o 2 000 ha se zmenšila plocha zeleně kolem venkovských sídel
- odhad rozlohy rozptýlené zeleně z pol. 80. let uvádí 0,3 – 0,5% rozlohy státu (cca 25 000 – 40 000 ha)
- Odhad celkové výměry porostů rozptýlené zeleně v letech 1980-90 na území ČR nabízí MAREČEK a BULÍŘ (2001): 40 000 – 55 200 ha. Asi 4/5 těchto porostů rostly na nezemědělských půdách a byly tvořeny především doprovodnou zelení komunikací a vodních toků.

- ČÍŽKOVÁ, S., ŠARAPATKA, B., KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Nelesní dřevinná vegetace / návrhy, výsadba, údržba. Metodika pro praxi*. 1. vyd. Olomouc: Bioinstitut, 2008. 39 s. ISBN 978-80-904174-0-3.
- DEJMAL, I. Venkovský prostor. In: *Prostor k úvaze*. Ed. Dejmalová, K., Dejmalová, H. 1. vydání. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 2008. s. 98-121. ISBN 978-80-86512-42-6.
- *Obnova plošné a bodové zeleně v krajině, sborník přednášek z mezinárodního semináře*. Brno: MZLU, 2001. ISBN 80-7157-515-1.
- FLEKALOVÁ, M., KULIŠŤÁKOVÁ, L. Landscape of Franz Anton von Sporck in Rožtěž Surroundings. In *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. Brno: MENDELU, 2014, v. 62, no. 3, p. 451-468. ISSN 1211-8516. URL: <http://dx.doi.org/10.11118/actaun201462030451>
- KOLAŘÍK, J. a kol. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les*, I. díl. Metodika ČSOP č. 5. 2. doplněné vyd. Vlašim: ČSOP, 2003. 261 s. + přílohy. ISBN 80-86327-36-1.
- *Krajina v České republice*. Eds. Němec, J., Pojer, F. Praha: Consult pro MŽP, 2007. 399 s. ISBN 80-903482-3-8.
- KULIŠŤÁKOVÁ, L. et al. *Metodika identifikace komponovaných krajin*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita, 2014. 187 s. ISBN 978-80-7375-997-1.
- KULIŠŤÁKOVÁ, L. (ed.) *Komponované krajiny*. Brno: Mendelova univerzita, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7375-536-2.

- *Obnova liniové zeleně v krajině - sborník ze semináře.* Brno: MZLU, 2000. ISBN 80-7157-438-4.
- *Obnova plošné a bodové zeleně v krajině, sborník přednášek z mezinárodního semináře.* Brno: MZLU, 2001. ISBN 80-7157-515-1.
- MAREČEK, J. *Krajinářská architektura venkovských sídel.* Praha: Česká zemědělská univerzita, 2005. 404 s. ISBN 80-213-1324-2.
- Royt, J. Posvátná krajina Čech. In: *Tvář naší země – krajina domova, sv. 4 – Umělecká reflexe krajiny.* 1. vyd. Lomnice nad Popelkou: Jaroslav Bárta, Studio JB, 2001. s. 52-59. ISBN 80-86512-05-3.
- Stella, M., Stibral, K. „*Krajina a evoluce*“? *Evolučně-psychologické teorie percepce krajiny* [online]. In *Envigogika*, 2/2009. [cit. 2009-11-02]. © COŽP UK, 2006. ISSN: 1802-3061. Dostupný z WWW: <
<http://www.envigogika.cuni.cz/index.php/cs/texty/20092/318-krajina-a-evoluceq-evolun-psychologicke-teorie-percepce-krajiny>>
- Vysloužil, M. Fenomén historických alejí a stromořadí v krajině. In *Zahrada – Park – Krajina*, XVII. ročník, č. 1. Praha: Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 2007. s. 14-16. ISSN 1211-1678.
- *Zahradnický slovník naučný.* Díl 5: R – Ž. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2001. ISBN 80-7271-075-3.
- Zajoncová, D. Kácení dřevin u pozemních komunikací. In *Veronica*, XXII. ročník, č. 2. Brno: Český svaz ochránců přírody, 2008. s. 5-6. ISSN 1213-0699.

Děkuji za pozornost

Markéta Flekalová

Ústav plánování krajiny

Zahradnická fakulta

Mendelova univerzita v Brně

marketa.flekalova@mendelu.cz